

..... [p1]

+ [Geloofd zij Jezus Christus]

Weleerweerde Heer en geliefde Meester,

Leeft gij nog? Leeft gij nog? vraagt ons E.H. Daniëls, vraagt ons de drukker die maar geene kladprint ziet terugkomen en vragen wij u ook.

Wij zijn al vijf of zes keeren gaan zien naar dat leelik Beeremutsenhuis¹ maar niks! E.H. Mervillie heeft aan E.H. Daniëls een schoonen brief over 't Daghet geschreven - ik schrijf hem hier beneên af² en hij zegt dat wij hem zouden drukken in den 2^e n^o.³ Hij zou dan ook een bladz. of twee over de 12 Liederen schrijven⁴ want dat maakt immers onze zaak bekend en vereerd en de jonge meester verdient waarlik dat zij hem prijzen en aanmoedigen.

.....

- 1 'Bij de Berenmutsen' is het Luikse adres dat werd gebruikt voor de briefwisseling rond 't *Daghet in den Oosten*. Het lijkt te verwijzen naar een gendarmeriepost in Luik. Immers, het vooroorlogse uniform van de Belgische Rijkswacht bestond onder meer uit een zwarte berenmuts, die vanaf het einde van de 19de eeuw nog uitsluitend bij officiële plechtigheden werd gedragen.

Mogelijk fungeerde Désiré Vandeputte (*1831), brigadier bij de Rijkswacht te Gent en vader van Rykhart, hierbij als tussenpersoon? Gezelle zal in zijn brief van [xx/\[05/1885\]](#) aan Cuppens vragen of het mogelijk is de gendarm als tussenpersoon weg te laten.

- 2 Zie bijlage. Het is Rykhart Van De Putte die de [brief van Alfons Mervillie aan Polydoor Daniëls van xx/02/1885](#) overschreef op zijde 3 van de brief van A. Cuppens aan G. Gezelle.
- 3 In 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 2 verschijnt op p. 15 niet de brief waarvan sprake maar een gedicht van Mervillie:

AAN DE LIMBURGSCH VRIENDEN

Stichters en Medewerkers van 'T DAGHET

O Vrienden uw werk is nen

Trillenden draad

Die van uit Limburg naar

Vlaanderen gaat

En die wij hier vaste aan ons

Broederhert binden

Om rechte den weg naar uw

Hebt gij der iets tegen dat M^r Daniëls van de 12 liederen schrijft, laat het ons dan weten, als 't u belieft.⁵

In zijne brief vraagt E.H. Mervillie ook of M^r Daniëls de rede niet zou doen drukken in 't Daghet, die hij te Brugge gevoerd heeft "over de zending van den [vlaamschen] dichter" gij weet wel toen ze M^r Karel de Gheldere daar zoo schoon verrast hadden en zoo welverdiende eer aangedaan.

Als gij 't toestemt: zal M^r Daniëls zijne rede heropschrijven voor 't Daghet?⁶

..... [p2]

.....

Herte te vinden!

Oh! laat

Langs dien draad

Ons hier, 't machtige woelen

Van 't Limburgsche bloed in uw

Hert, doen gevoelen!

A. Mervillie

Thorhout, 23 St. Josephs maand 1885.

4 A. Mervillie schreef geen bijdrage over de 12 liederen, wel noteerde de redactie:

In: 't Daghet in den Oosten: II (1887) 2-3, bijlage: "Met blijdschap kunnen wij aankondigen dat de tweede uitgaaf van dat prachtig meesterstuk vermeerderd met een lied en met eenen koor weer op den dijk staat"

In: 't Daghet in den Oosten: II (1887) 4-5, p. 40 een positieve recensie van de tweede uitgave van de '12 liederen', die in 1886 verscheen onder de titel '14 liederen uit de gedichten van Guido Gezelle, op muziek gezet en hem opgedragen door A. Mervillie, leeraar in de Normale School van Thorhout'.

5 Er is niets hierover verschenen in 't *Daghet in den Oosten*. Van Mervillie werd in: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 2, p. 15, wel een gedicht opgenomen met als titel: 'Aan de Limburgsche vrienden, stichters en medewerkers van 't Daghet'.

6 Polydoor Daniëls sprak over 'De zending van de vlaamschen dichter' in de Parijsche Halle te Brugge op het feest van het Davidsfonds ter ere van dr. Karel Degheldere op 25 januari 1885. Het artikel verscheen in: *Rond den Heerd*: 20 (1 februari 1885) 10 p.69-71. De rede verscheen niet in 't *Daghet in den Oosten*.

Hierbij ook een opstel over Limburgsche kindergebeëkens⁷ van eenen nieuwen gildebroër, Jan Erkens van Hasselt. Ik geloof dat ik eentigen dervan al gelezen heb in eenen ouden schoolboek,⁸ maar en ben er toch niet zeker van.

In 't Seminarie van Sint-Truyden hadden wij 36 inschrijvers. Die jonge bazen vinden dat het Daghet niets en beteekent omdat het voor de volkstaal is en geen reden en geeft na zijn gedacht en waarschijnlijk omdat hun professor, die een Hollander is, het uitgesproken heeft. Zij hebben allemaal hunne inschrijving opgezegd! Die mannen zijn er rap meê, niet waar?

Maar daar zijn der eenige redelike jongens onder die wij eens gaan schrijven en de handelingen van Ste Luitgaardegilde te lezen sturen en dat zullen ze zeker wel wat veranderen van gedacht.

Wij hadden dat verweêr ten andere voorzien: was er van leeuwenklauwen etc. ingekomen, dan hadden wij 't heel Seminarie meêgehad maar nu is 't te droog en dor, van die platte boeretaal willen inbrengen en 't Hollandsch der uit kegelen! Horresco referens!⁹ ..

Toe, geliefde Meester, knik eens ja of nee en blijf toch niet gebaren of gij dood waart. Een tien wordekes meer en wij hebben onzen tweeden n° klaar met Korenzang¹⁰ Darren¹¹ [*Limburgs*] Wangeloof - Boekstafwezen I en II — ' Brief van Mervillie¹² met wat van E. Daniëls der bij. Wij groeten u eerbiedig en genegen!

.....

7 Zie bijlage. Jan Erkens, Limburgse Kindergebeëkens. Aanwezig in het Guido Gezellearchief, Openbare Bibliotheek Brugge, nr. Aanw. 533, 14,7.

8 In, Ons Boek- en Boekstafwezen. VI. In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 7-8, p. 62-64, staat een niet ondertekend artikel over de "Kinder-gebedekens" die voorkomen in *Het dubbel Cabinet der Christelijke Wijsheid, Maastricht*, een katholiek leer- en catechismusboekje dat in de achttiende en negentiende eeuw op scholen in Vlaanderen en het zuiden van Nederland werd gebruikt. De inhoud van het artikel is niet hetzelfde als de bijlage.

9 Vergilius, Aeneas, II, 204. Vertaling (Latijn): 'Ik huiver bij het verhaal'. Met deze woorden, gericht tot Dido, de koningin van Cathago, begint Aeneas zijn relaas over de Griekse list van het houten paard en de val van zijn vaderstad Troje.

10 WNT 1500-heden: "Korenzang of korenzante: een handvol gelezen en samengebonden korenaren". Het woord verwijst naar 'Vindekoorn', een rubriek in het blad *De Student* waarin ingezonden gewestwoorden opgelijst en verklaard werden, en 'Zantekoorn', een soortgelijke rubriek in Guido Gezelles taalkundige tijdschrift *Loquela*. In 't *Daghet in de Oosten* heet deze rubriek met Limburgse woorden 'Woordenzange'. Guido Gezelle bezorgde hun woorden om daar te publiceren.

Uw A. Cuppens en [Anderen]

13

..... [p1]

.....

- 11 Het woord 'darren' werd in de omzendbrief gebruikt om inschrijvers aan te trekken voor 't *Daghet in den Oosten*. In [een eerdere brief van december 1884](#) liet A. Cuppens aan G. Gezelle weten dat het woord niet goed ontvangen werd: "Dat woordeken is zoodanig beklapt en beknipt en vies ontvangen geweest dat er in den eersten n° bekans moest van gesproken worden: 't is voor velen de reden geweest dat zij niet wouden inschrijven, voor anderen de reden dat zij ingeschreven hebben." De prospectus staat gepubliceerd in: *Uit Boeken, Brieven en Bladeren*. In: 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 1, p. 6-7.
Gezelle wijdde uiteindelijk een artikel aan G. Gezelle, Darren. In: 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 2, p. 13-14.
- 12 In 't *Daghet in den Oosten*: I (1885) 2, p. 15 verschijnt niet de brief waarvan sprake maar een gedicht van Mervillie:

AAN DE LIMBURGSCHE VRIENDEN

Stichters en Medewerkers van 'T DAGHET

O Vrienden uw werk is nen

Trillenden draad

Die van uit Limburg naar

Vlaanderen gaat

En die wij hier vaste aan ons

Broederhert binden

Om rechte den weg naar uw

Herte te vinden!

Oh! laat Langs dien draad

Ons hier, 't machtige woelen

Van 't Limburgsche bloed in uw

Hert, doen gevoelen!

A. Mervillie

Thorhout, 23 St. Josephs maand 1885.

- 13 Bijlage bij de brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van xx/[02/1885]. [Zie record 6.26857](#).

Limburgsche Kindergebeêkens.¹⁴

Zijn er in ons Limburg nog veel oude spreuken en raadselkens die wij met nut en genoeg kunnen opzoeken en in "'t Daghet" bekend maken, der zijn ook nog een groot getal overoude en schoone gebedekens die bij onze voorouders in voege waren en die wij nu, [xx]laas!! Bijkans niet meer en hooren: nu en dan is er nog hier of daar een kind dat heel eenvoudig die eenvoudige gebeêkens opzegt die het van grootvader of grootmoeder geleerd heeft, en waarom zouden die moeten verloren gaan? En zou 't niet jammer zijn dat wij die zagen uitsterven, om door armzalige fransche liêkens vervangen te zien? Waren de kinderen minder vrolijk en minder gelukkig voortijds, toen ze die verskens die grootmoeder hun geleerd had onder elkander opzegden als ze nu zijn met het opzeggen van allerhanden flauwen rimram waarvan ze zelfs niets en verstaan? Neen, die gebeêkens moeten wij bewaren, ze onder het volk weêr in voege brengen met ze de kinderen te leeren. 'T is daarom dat ik hier eenige van die oude verskens neêrschrijf zooals ik ze uit den mond van kinderen gehoord heb; de Limburgsche lezers die er zouden kennen, 't zij uit hun dorp, 't zij uit andere limburgsche plaatsen, verzoek ik vriendelijk ze naar "'t Daghet" te schikken.

..... [p2].....

En merken wij eerst eene soort van gebedekens aan die men "wilde gebeden" noemt, waarschijnlijk omdat zij zoo ernstig niet en schijnen, of zijn, maar omdat zij in vrolike verskens zijn uitgedrukt. Zoo, b.v. heb ik gehoord in Zonhoven:

Onze vader, die der zijt

zet de schotel niet te wijd

brokt de brokken nie te dik

dat ich ter mich nie in en verslik.

.....

14 Bijlage bij de brief van A. Cuppens aan G. Gezelle van xx/[02/1885]: Artikel van Jan Erkens ter publicatie in 't *Daghet in den Oosten*. Limburgsche Kindergebeêkens. Aanwezig in het Guido Gezellearchief, Openbare Bibliotheek Brugge, nr. Aanw. 533, 14,7.

In, Ons Boek- en Boekstafwezen. VI. In: 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 7-8, p. 62-64, staat een niet ondertekend artikel over de "Kinder-gebedekens" die voorkomen in *Het dubbel Cabinet der Christelijke Wijsheid*, Maastricht, Weduwe Gysbertus van Gulpen, een katholiek leer- en catechismusboekje dat in de achttiende en negentiende eeuw op scholen in Vlaanderen en het zuiden van Nederland werd gebruikt. De inhoud van het artikel is niet hetzelfde als de bijlage.

of wel:

Onze vader die der zijt

zet de schotel niet te wijd

snijdt de brokken niet te dik

Want het is ons leste mik

snijdt ze niet te groot

want het is ons leste brood.

Der zijn kinderen die, als zij slapen gaan en rap het beddeken inspringen, zeggen:

Kruiske, kruiske, goed begin,

Mijn beddeken is gemaakt

en ik kruip er in.

Zoudt gij eens willen zoeken naar die soort van gebedekens? De vaderons, de wees gegroet en "ik geloof in God..." en misschien nog wel andere worden nog op de eene of andere plaats van de Kempen gehoord.

— Maar der worden veel meer andere gebeêkens gehoord die niet "wild" zijn: ettelijke daarvan worden gezongen en wel 's avonds, als de gansche familie rond den

..... [p3]

heerd zit; klein en groot, oud en jong, allen zingen meê.

Zoo heb ik al het volgende liêken dat wel als gebed mag aanschouwd worden, gehoord:

Een is een,

eenen God alleen

In Jesus Kristus, zoo gelooven wij

Twee zijn er twee

twee steene tafelen

eenen God alleen

In Jesus Kristus, zoo gelooven wij

Drie zijn er drie

drie Patriarken

twee steene tafelen

eenen God alleen

In Jesus Kristus zoo gelooven wij

Vier zijn er vier

vier Evangelisten... (herhaal de voorgaande)

Vijf zijn er vijf

de vijf wondekes des Heeren ("Christi" in Beeringen)

die we moeten eeren,

vier evangelisten... enz.

Zes zijn er zes

zes flesche wijn

In Beeringen:

zes glaskes rooden wijn

die voor Jesus geschonken zijn.

In Chanaan Galileë

zal het bruiloft zijn.. Enz.

[p4]

Zeven zijn er zeven

Zeven Sakramente... enz.

Acht zijn er acht

acht zaligheden... enz.

Negen zijn er negen

negen koor der engelen... enz.

Tien zijn er tien

tien geboden Godekes... enz.

Ellef zijn er ellef

ellef duizend maagdekes... enz.

Twalef zijn er twalef

twalef heilige apostelkes... enz.

Wat aangenaam en nuttig middel om zekere geloofspunten en geschiedenisfeiten te onthouden. En ook hoe eenvoudig, hoe schoon en liefelik, toen ik dat hoorde zingen! 'T huiselijk genoeg zou niet veel verliezen, meen ik, met zoo 'n liederen in plaats van menig ander te zingen.

Andere gebeêkens heb ik nog in de Kempen gehoord, zoo als b.v. der zijn kinderen die 's morgens bidden:

Danke Jeseke

danke Lievrouwke

danke Engelke bewaarder

dat mij dezen nacht zoo goed bewaard heeft

en dezen dag ook belieft te bewaren

voor water, voor vuur

en alle ongelukken. Amen.

..... [p5]

of wel, als Jefke bidt:

zoet kinneke van Maria

wil ons klein Jefken bewaren,

gebenediien

en van alle ongelukken bevriien.

of wel het schoolkind dat zegt:

Kruiske, kruiske goed begin

de heilige Geest bestiert mijn zin

dat ik wel mag leeren

bid ik onzen Lieven Heere

dat ik wel mag onthouen

bid ik onze lieve Vrouwe.

Zulke oude spreuken tot God of de H. Maagd of de Heiligen gericht moeten er in groot getal zijn en zijn onze aandacht waard.

'S Avonds ook, in de Kempen voor dat de kinderen naar bed gaan, hoort men ze allerhande avondgebeêkens opzeggen: zij houden de handekens te saam & bidden:

's avonds als ik slapen ga

treê ik op een trepken

van 't trepken op Maria's schoot

Maria is mijn moeder

Sint Janneken is mijn broeder

Ons Lieven Heerken is mijn vader,

Nacht engelkes altegader!

of wel:

's avonds als ik slapen ga

komen mich 14 engelkes na

..... [p6]

twee aan mijn hoofdeind

twee aan mijn voeteneind

twee aan mijn rechterzij

twee aan mijn slinkerzij

twee die mij dekken

twee die mij wekken

twee die mij prijzen,

twee die mij wijzen

ten hemelschen paradijzen.

En als vader of moeder aan de wichter zeggen dat zij 's morgens vroeg moeten opstaan, dan bidden de kinderen

"den H. Engel S^{te} Machiel" en vragen dat zij zouden op dees of op die uur wakker worden:

Heiligen engel S^{te} Machiel

ik beveel u God mijn lijf en ziel

Heiligen engelbewaarder, bewaar mij goed

wil mij wekken met ter spoed

niet te vroeg of niet te laat

als de klok (de uur) slaat.

Wie kent er nog meer van die oude limburgsche gebedekens? Hij zende ze naar "'t Daghet" zij en zullen niet anders dan welkom zijn. Toe, limburgsche studenten, zet u eens aan 't zoeken en gij zult er zekerlijk veel vinden.

Briefbeschrijving

Verzender	Cuppens, August
Verzender	[Limburgsch Zantersgildeken]
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	xx/[02/1885]
Verzendingsplaats	Luik
Annotatie	Jaartal en maand gereconstrueerd op basis van de brief van Alfons Mervillie aan Polydoor Daniëls van xx/02/1885 ; plaats en adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	Jaartal en maand gereconstrueerd op basis van de brief van Alfons Mervillie aan Polydoor Daniëls van xx/02/1885 ; plaats en adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 212 mm x 134 mm papier, wit papiersoort: 2 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	Bijlage 1: "opstel over Limburgsche kindergebeëkens" van Gulielmus Josephus (Jan) Erkens Bijlage 2: overgeschreven door Rykhart Van De Putte: brief van Alfons Mervillie aan Polydoor Daniëls van xx/02/1885 op zijde 3

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief

ID Gezellearchief	5463
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11776
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/ac7cb9a0e4e42f784d2e3e2049f9f9f6995d442f/manifest

Inhoud

Incipit	Leeft gij nog? Leeft gij nog? vraagt ons
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgd codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	xx/[02/1885], Luik, August Cuppens e.a. aan [Guido Gezelle]
Editeur	Miet Hubrechts; Marc Carlier (research); Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent

Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
